

ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASÍ MEKTEPKE SHEKEMGI HÁM MEKTEP
BILIMLENDIRIWI MINISTRILIGI

ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASÍ JOQARÍ BILIMLENDIRIW, ILIM HÁM
INNOVACIYALAR MINISTRILIGI

ÁJINIYAZ ATÍNDAGÍ NÓKIS MÁMLEKETLIK PEDAGOGIKALÍQ
INSTITUTI

“Tastıyqlayman”

Qıw isleri boyınsha prorektor
M.Ibragimov

2025-jıl « 28 » 06

“GÁREZSIZLIK DÁWIR QARAQALPAQ ÁDEBIYATÍNÍN TEORİYALÍQ
MÁSELELERI”
PÁNI BOYÍNSHA

SILLABUS

(magistratura bólimi 2-kurslar ushın)

Bilim tarawı: 100000 – Gumanitar
Tálim tarawı: 110000 –Pedagogika
Tálim baǵdarı: 70111800– Ana tili hám ádebiyatı:
Qaraqalpaq tili hám ádebiyatı (magistratura)

Nókis - 2025

MODUL /PÁN SILLABUSI**Magistratura bólimi****70111800– Ana tili hám ádebiyatı: Qaraqalpaq tili hám ádebiyatı tálim jónelisi boyınsha**

Pán atı:	Ǵárezsizlik dáwir qaraqalpaq ádebiyatınıń teorialıq máseleleri
Pán túri:	Májbúriy
Pán kodı:	ǴDAÁTM205
Jıl:	1
Semestr:	IV
Tálim forması:	Kúndizgi
Shınıǵıwlar forması hám semestrge ajratılǵan saatlar	150
Lekciya	30
Ámeliy sabaqlar	-
Laboratoriya	-
Seminar	30
Ózbetinshe tálim	90
Kredit muǵdarı:	4
Bahalaw forması:	Imtixan
Pán tili:	Qaraqalpaq tili

Pán maqseti (PM)	
PM1	Talabalarǵa qaraqalpaq xalqınıń uzaq tariyxqa iye milliy ádebiyatınıń tariyxı boyınsha bilimleriniń teorialıq tiykarların, qaraqalpaq milliy ádebiyatınıń ózine tán rawajlanıw jolların, rawajlanıwındaǵı tariyxıy basqıshların, sonday-aq hár bir ádebiy-tariyxıy dáwirdiń ózine tán ósiw principlerin úyretiw hám olardı ámeliyatta qollanıw kónlikpelerin payda etiwden ibarat.

Pándi ózlestiriw ushın zárúr bolǵan baslanǵısh bilimler	
1	Qaraqalpaq ádebiy sın tariyxı
2	Ǵárezsizlik dáwir ádebiyatı
3	XX ásir qaraqalpaq ádebiyatı
Tálim nátiyjeleri (TN)	

TN1	Bilimler boyınsha: Gárensizlik dawir ádebiyatınıń rawajlanıw tendenciyasın tereń iyeleydi.
TN2	Házirgi dawir jazıwshı-shayırlarınıń dóretpelerin tereń tallay aladı.
TN3	Házirgi dáwirdegi ádebiyattıń toeriyalıq máseleleri, janrlıq túrleri, lirikalıq qaharman, qaharman obraz jasaw ózgesheliklerin ańlaydı
TN4	Kónlikpeler boyınsha: Keleshekтеgi kásiplik iskerligine ádebiyat tariyxı, ádebiyat teoriyası, ádebiyattanıwǵa kirisiw, ádebiy proces, ádebiy baylanıslar tariyxı, túrkiy xalıqlar ádebiyatı, tuwısqan xalıqlar ádebiyatı hám basqa ádebiyattanıw iliminiń tarawların úyreniwde fundamental bilimge iye boladı.
TN5	ilimiy-izertlew jumısların alıw barıwda áhmiyetli rol oynawı múmkin.
Pán mazmunı	
Shınıǵıwlar forması: lekciya (L)	
L1	Kirisiw. “Gárezsizlik dáwir qaraqalpaq ádebiyatınıń toeriyalıq máseleleri” páni haqqında
L2	Qaraqalpaq prozasınıń tematikalıq ózgesheligi ¹
L3	Gárezsizlik dáwirindegi ádebiyattaǵı janrlıq-kórkemlik izlenisler hám ómir shınıǵı ²
L4	Gárezsizlik dáwirindegi ádebiy sını ³
L5	Ádebiyattanıw hóam dramaturgiyadaǵı izertlewler ⁴
L6	Qaraqalpaq dramaturgiyasındaǵı toeriyalıq máseleler
L7	Ádebiyattanıw iliminde toeriyalıq mashqalalar hám sheshimler
L8	Qaraqalpaq ádebiy sınındaǵı toeriyalıq máseleler
L9	Qaraqalpaq ádebiyatında dástúr hám jańashılıq
L10	Qaraqalpaq ádebiyatında kórkem qaharman obrazı máselesi
L11	Qaraqalpaq ádebiyatında «jabıq tema» máseleleri
L12	Ádebiyatında janr, túr hám forma máseleleri
L13	Ádebiyatında stil, ádebiy jónelis hám aǵımlar
L14	Ádebiy baylanıs máselesi
L15	Kórkem-ádebiy til hám kórkemlew quralları

¹ Силлабус. <https://ndpi.uz/wp-content/uploads/2020/01/syllabus-%D3%99debiettanu.pdf>

² Сонда. <https://ndpi.uz/wp-content/uploads/2020/01/syllabus-%D3%99debiettanu.pdf>

³ Сонда. <https://ndpi.uz/wp-content/uploads/2020/01/syllabus-%D3%99debiettanu.pdf>

⁴ Сонда. <https://ndpi.uz/wp-content/uploads/2020/01/syllabus-%D3%99debiettanu.pdf>

Shınıǵıwlar forması: seminar (S)	
S1	I.Yusupovtıń «Watan topıraǵı» poemasında jańa dáwir teması
S2	K. Kárimovtıń «Ullı dásht bórileri» romanında tariyx hám kórkem shınlıq
S3	Shayır S. Ibragimovtıń dóretiwshiliginiń ózinshellikleri
S4	P. Aytmuratov–«Bir dostıń bolsın»: jetiskenlik hám kemshilikler
S5	Ǵárezsizlik dáwirindegi ádebiyattanıw iliminde teoriyalıq mashqalalar hám sheshimler
S6	Ǵárezsizlik dáwiri qaraqalpaq ádebiyatı hám folklore
S7	Jazıwshı T. Qayıpbergenovtıń Ǵárezsizlik dáwirindegi prozasında formalıq ózgerisler
S8	Jazıwshı K. Allambergenovtıń «Dárya tartılǵan jıllar» shıǵarması ekologiya máselesi
S9	K. Allambergenov–«Ámir Temur hám Er-Edige» muzıralı draması
S10	Shayır hám jazıwshı K. Karimov dóretiwshiliginde tariyxıy temanıń jırlanıw ózinshellikleri
S11	Shayır S. Ibragimovtıń dóretiwshiliginiń ózinshellikleri
S12	Shayır B. Genjemuratovtıń dóretiwshiliginiń ózinshellikleri
S13	M. Nızanov dóretiwshiliginiń ózinshellikleri, «Qaraqalpaqlar» shıǵarması
S14	X. Dawletnazarov dóretiwshiliginde dástúr hám jańashılıq máselesi
S15	Ǵárezsizlik dáwiri qaraqalpaq ádebiyattanıw ilimindegi teoriyalıq máseleler

№	Ózbetinshe tálim (ÓT)	
1	Seminar hám ámeliy shınıǵıwlarǵa tayarlıq kóriw hám úy jumısların orınlaw	30
2	Máseleler (kazu)lar dúziw	10
3	Berilgen dáreklerdi awdarma islew	15
4	Ǵárezsizlik dáwir qaraqalpaq ádebiyatınıń teoriyalıq máseleleri ádebiyatı boyınsha belgilengen bir tema boyınsha esse jazıw	10
5	Ilimiy konferenciyaǵa tezis tayarlaw	15
6	Berilgen tema boyınsha referat jumısın tayarlaw	10

Tiykargı ádebiyatlar

- 1 Orazımbetov Q. Házirgi qaraqalpaq lirikasınıń kishi formalarınń evolyutsiyası hám tipologiyası. N, «Bilim», 2004;

- 2 Nurjanov P. Gárezsizlik dáwiri qaraqalpaq prozası, N., Bilim, 2003. -75 b;
- 3 Paxratdinov A, Allambergenov K, Bekbergenova M. XX asir qaraqalpaq adebiyatı tariyxı, N., «Bilim», 2011;

Qosımsha ádebiyatlar

- 1 Nurjanov P. Házirgi qaraqalpaq romanı (syujet hám konflikt poetikası. – Nókis: Bilim, 2009.
- 2 Nurjanov P. Házirgi qaraqalpaq romanı poetikası (kompoziciyalıq hám janrlıq-stillik ózgeshelikleri). – Nókis: Bilim, 2008.
- 3 Esenov J. Poeziya juldızı (I.Yusupov dóretiwshiliginiń geypara máseleleri). Nókis, «Bilim», 2003.
- 4 Тасмағамбетова З.Ж. XIX ғасырдағы қазақ әдебиетінің тарихы, Оқу-әдістемелік құрал. Қостанай, 2016. – 101 б⁵.
- 5 Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті Филология және әлем тілдері факультеті Қазақ әдебиеті және әдебиет теориясы кафедрасы XX ғасырдағы қазақ әдебиеті Мамандығы: Әдебиеттану-6M021400

Internet materialları

1. www.gov.uz. – Ózbekstan Respublikası húkimet portalı
2. www.lex.uz.- Ózbekstan Respublikası Nızam hújjetleri MM bazası
3. www.academy.uz.- (Ilimler akademiyası)
4. www.ziyonet.uz.
5. <https://qazaqadebiyeti.kz>
6. <https://ndpi.uz/wp-content/uploads/2020/01/syllabus-%D3%99debiettanu.pdf>

Magistrantlardıń pán boymsha ózlestiriw kórsetkishin qadaǵalawda tómenдеgi kriteriyalar usınıs etiledi:

Ballardıń bólistiriliwi			
Kúndelik qadaǵalaw	15 ball	15 ball	30 ball
Araqalıq qadaǵalaw	20 ball		20 ball
Juwmaqlawshı qadaǵalaw	50 ball		50 ball
Jámi	100 ball		100 ball

Talabalardıń ózlestiriwin bahalaw ólsehemleri:

«A+», «A», «B+» **baha:** talaba materialdı erkin túrde tez ózlestiredi, qátelerge jol qoymaydı, shınıǵırlarda belsene qatnasadı, sorawlarǵa tolıq hám anıq juwap beredi.

«B», «C+», «C» **baha:** talaba materialdı jaqsı ózlestirgen, onı logikalıq jaqtan sáwlelendire aladı, shınıǵırlarda belsene qatnasadı, Sorawlarǵa tolıq hám anıq juwap beredi, biraq onsha áhmiyetli bolmaǵan qátelerge jol qoyadı.

⁵ https://ksu.edu.kz/files/TB/book/gsf/h_h_asyrda_y_aza_debiet_n_tarihy.pdf

«D+», «D» baha: tiykarǵı materiallardı biledi, biraq anıq sáwlelendiriwge qıynaladı, sorawlarǵa juwap beriwde anıqlıq hám tolıqlıq jetispeydi, materiallardı usınıwda ayırım qáteliklerge jol qoyadı, kommunikaciya processinde qıyınshılıq sezedi.

«D» (ótpedi) baha: materiallardı ózlestirmegen, sorawlarǵa juwap bere almaydı, shınıǵıwlarǵa qatnaspaydı.

Bahalaw tártibi óz ishine qadaǵalaw túrin (aralıq, kúndelik hám juwmaqlawshı) qamtıp aladı. Talabanıń ózlestiriw dárejesi tómendegishe jol menen bahalanadı:

Dárejesi	Ballar (procent)	Reyting	
A+	95 – 100 ball	4.5	Ayrıqsha
A	90 – 94 ball	4.0	
B+	85 – 89 ball	3.5	Júdá jaqsı
B	80 – 84 ball	3.0	
C+	75 – 79 ball	2.5	Jaqsı
C	70 – 74 ball	2.0	
D+	65 – 69 ball	1.5	Shártli ótti
D	60 – 64 ball	1.0	
F	59 ball hám onnan tómén	0.0	Ótpedi

Pán oqıtıwshısı haqqında maǵlıwmat

Avtor:	Seytbekov Ádilbay Batırbekovich, filologiya ilimleri boyınsha filosofiya doktori (PhD)
E-mail	adil79@gmail.com
Oqıw ornı:	Ájiniyaz atındaǵı NMPI Qaraqalpaq ádebiyatı kafedrası
Pikir bildiriwshiler	I.Mambetov - filologiya ilimleri boyınsha filosofiya doktori (PhD) H. Allambergenov - filologiya ilimleri boyınsha filosofiya doktori (PhD)

Bul Sillabus institut oqıw-metodikalıq keńesiniń 2025-jıl 28 06 11 sanlı májilis bayanı menen tastıyqlanǵan.

Bul Sillabus Qaraqalpaq ádebiyatı kafedrasınıń 2025-jıl 26 06 11 sanlı májilis bayanı menen maqullanǵan.

Oqıw-metodikalıq basqarma bashlıǵı:

Fakultet dekanı:

Kafedra bashlıǵı:

Dúziwshi:

 A.Ábdiev

 B.Davletov

 A.Seytbekov

 A.Seytbekov